

JESENIŠKA STRAŽA

Slovensko-naroden list.

Svoboda, čast, narod, resnica.

„Jeseniška Straža“ izhaja vsako soboto opoldne — Naročnina za celo leto 3 krone; ako se naroči dva ali več izvodov, pa po 2 kroni izvod. Naročnina naj se pošilja na upravništvo „Jeseniške Straže“ (tiskarna Iv. Pr. Lampret) v Kranju. Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. Pos. številke po 10 vin.

Oglasi in poslanice se računajo po petit-vrstah, če tiskano enkrat 10 vin., dvakrat 15 vin., trikrat 20 vin. Večje črke po prostoru. Če se oznanilo priobčuje večkrat, je cena posebno znižana. — Rokopisi se ne vračajo. — Dopisi naj se izvolijo frankirati in naj se pošiljajo na uredništvo „Jeseniške Straže“ v Kranju

Št. 7. V KRANJU, 14. prosinca 1905. I. leto.

Jesenice nekdanj in — danes.

II.

Predno zasledujemo vire in nadaljni tek narodnostnega boja na Jesenicah od časa, kar je prišla „Kranjska industrijska družba“ v naše kraje, moramo v boljše razumevanje še sledeče omeniti: Kakor povsod na Slovenskem, posebno pa v mestih in večjih obrtnih krajih, tako je bilo tudi na Jesenicah zlasti od tačas naprej, ko se je sezidala nova tovarna „Kranjske obrtne družbe“, najti vse vrste strank, katere so si napovedale boj na življenje in smrt. Nekatere od teh strank so se borile in se borijo še danes radi tega, ker si njih koristi, nazori in smotri nasprotujejo in se premnogokrat naravnost izključujejo, tako da more obstajati samo jedna stranka, zopet druge stranke pa so šle in gredo še v boj samo radi tega, da bi v tej borbi prikrile ono sorodstvo, ki ga je najti v njih nazorih in smotrih. Ali trditi moram in vsak trezno misleči in nepristranski opazovalec političnih bojev na Jesenicah mora temu pritrčiti, da so bili smotri in cilji vseh teh strank, ki so se zlasti v zadnjem desetletju pojavile na Jesenicah, vse prej kakor narodni, da je do danes stopal na površje le osebni boj, ka-

kor se to pač po celem Kranjskem opaža, da je bil torej glavni cilj vseh teh strank uničiti nasprotno stranko, v prvi vrsti seveda njenega voditelja in potem na lavorikah mirno uživati in se veseliti zmagoslavja. Seveda so bile lavorike v prvi vrsti namenjene voditeljem samim. Podlegla je sedaj ta stranka in to seveda zopet posebno radi tega, ker jej niso stali na čelu pravi voditelji, čez nekoliko časa je zadela zopet drugo stranko ista usoda in čestokrat se je že smatralo bojevnike teh ali onih nazorov popolnoma uničenim in strtim, kar naenkrat pa se je pojavila zopet ravno ona stranka, o kateri se je že mislilo, da je izginila s površja, in boj se je pričel znova ter z novimi močmi. Nobena od vseh strank, kolikor se jih je že pokazalo na obzorju jeseniške občine, ni danes popolnoma uničena, ta stranka ima še vedno več, ona zopet manj privržencev in somišljenikov, med katerimi se pa premnogokrat najdejo tudi taki, ki so le prisiljeni k temu mišljenju po stariših, sorodnikih ali komur si že bodi. Voditelji delujejo tu javno, tam zopet na tihem in pomnožujejo svoje vrste, da v ugodnem trenutku, na katerega željno čakajo, prično s podvojeno silo boj za prvenstvo. Tako se prerivajo razne stranke že nad 10

let, zdaj boj bolj vspalmiti, zdaj potilne sempatja pa mirujeta obe nasprotujoči si stranki, kakor, da bi bili sklenili premirje. V resnici pa taka mirovanja na Jesenicah ne pomenijo nič drugega, kakor da je napadajoči stranki pošlo gradivo za zabavljanje in udrihanje po nasprotni stranki ter njenih voditeljih.

Boja med strankami bi ne bilo nikakor obsojati, ako bi se bil boj nazora proti nazoru in ne v prvi vrsti boj osebe proti osebi, ker boj samnascbi ni še nič napačnega, kajti v boju se pravzaprav utrjujejo ljudje in nazori, v boju se razvija moč stranke, ker tedaj je vsak primoran, da razvije vso svojo moč. Lahko bi divjal še boj na Jesenicah naprej, ali v tem tiru ne sme iti dalje. Jesenice so danes narodno izpostavljen kraj in k temu smo kolikor toliko tudi sami pripomogli, in če bo divjal ta boj po istem načrtu dalje kakor do danes, potem more postati ta boj pač mnogo nevarnejši kakor je danes. Pri dosedanjih bojih v jeseniški občini se mnogokrat ni čisto nič oziralo na naše skupne narodne koristi, pri teh bojih so se največkrat naše narodne koristi zane-marjale in prezirale, semtertja se je že namigavalo na nje, pa še to le v skrajni

PODLISTEK.

Svabska sedmorica.

Dalje.

„Lahko noč,“ sem rekel, „to so ta pravi tiči,“ pa sem se namenil na Javornik,

da bi tam prenočil pod eno šupo. Ne vem, kako se mi je zmešala pot tako nerodno, da sem naenkrat stal pred njimi. Seveda me je začel lomiti smeh, ko sem jim gledal v junaške obraze. Pa moral sem imeti prav debele oči, kakor tisti znani bik pred novimi vrati. Ker jih je bilo sedem in ker so me imeli za berača, se me vendar niso ravno preveč ustrašili, kajti tisti debeluh spredaj me je vprašal kaj porogljivo: „No, kaj nas pa zijaš? Kaj še nikdar nisi videl Švabov?“ — „Švabov,“ pravim, „o dosti! Tacih-le, kakor ste vi, jih imajo v ljubljanski norišnici vse polno!“ pravim, pa je že letela ena zaušnica po zraku proti moji glavi. Hitro odskočim, oni pa, ki mi jo je hotel pripeljati, zamahnil je s tako silo, da ga je zavrtelo na peti in da je meni namenjena klofuta letela naprej v krogu in priletela ravno inženirju na nos. Ta jo je dal hitro naprej svojemu sosedu in ta zopet svojemu tako da so se pogumni Švabi prav bridko stepili med seboj. Med tem pa sem jaz obrnil nos na desno proti Savi in čez polja in gmajne, čez kamne in grmovje sem jo lomil k vodi. Oni pa so udrihali,

kakor da si hočejo utrditi kožo za boj proti sovražniku. O tiha noč! Pustna noč!

Bilo je že krog polnoči. Luna je samevala in zdehala na nebu. Mene pa je ščipalo po trebuhu. Preje sem pil Paarov „kraherl“, ki ga dela — kakor ljudje pravijo — s tiste vode, ki teče mimo kovačnice, na to so me spravili Švabi v smeh, no, sedaj jo pa imaš, Žane. Glej, kako te vinta po črevih!!! Prokleta germanizacija! Hitro obesim svojo torbo na bližnji grm ter skočim k vodi. Le glej, Žane, si mislim, da ne boš v Savo padel kar cel... Vidiš ga zlodja, kaj pa je to? Hop, hop! Kdo pa prihaja? Hop, hop — lej jih, lej jih — hop, hop — Švabi dirjajo na sulici čez drn in trn k Savi, pa ravno name. Da so me ti zalezli? In ravno sedaj?

Pridrveli so z divjim upitjem do grma, kjer je visela moja torba. „Stojte, stojte, junaki, glejte zdelo, zdelo, zdelo!“ kliče tisti debeli, ki je hodil spredaj in ki je strahoma obstal ter rinil sulico in Švabe nazaj.

Vsi so prestrašeni nekaj hipov gledali mojo na grmu visečo beraško torbo. Ob

sili, samo tedaj, kadar je imela stranka kot stranka pričakovati koristi od tega.

Ako stikam po vzroku, moram pač trditi, da ta tiči v tem — seveda edinole v tem tudi ne, to takoj pripomnim — da so vse stranke bile ustanovljene po vplivnih in tudi nevplivnih osebah, na katerih ramah so potem slonele, okrog katerih se je potem sukalo vse življenje stranke in da je ljudstvo šlo premnogokrat preslepljeno po teh možakarjih samo zaradi njih v boj za koristi in nazore, katerih se mu nalašč ni nikdar dovolj razjasnilo in katerih zato tudi umevati ni moglo, da — tudi to smo doživeli na Jesenicah — je ljudstvo šlo navdušeno v boj za koristi in nazore, kateri so se mu nalašč napačno razjašnjevali in tolmačili, ker je bil že takoj od začetka namen voditeljev, da množica teh nazorov prav razumeti ne sme. In ti možakarji so bili voditelji, obenem še celo program stranke same, kar je kdo izmed njih rekel, to je veljalo kakor pribito in nihče v stranki ni ugovarjal, četudi se je na prvi pogled lahko uvidelo, da je ta ali oni namen stranke v dalekosežno škodo narodni celokupnosti. Seveda je to nazadnje popolnoma naravno. Boj se je bil — kakor že omenjeno — na ta način, da se je napadalo posamezne osebe — seveda do danes nismo bogve koliko napredovali, starih grehov se trdovratno držimo — osebo se je postavljalo proti osebi, stranke kot stranke pa so se večinoma pustile v miru in večina se v svoji navdušenosti in odtosno tudi mržnji do gotovih oseb ni menila za celokupnost. V ospredju so stali voditelji in ti so postali pri svojih strankah čedalje vplivnejši. Tam pa, kjer na jedni strani raste in postaja mogočen vpliv nekaterih oseb, mora postati na drugi strani osebna prostost ostalih jako omejena, tam se mora sukati vse javno življenje edinole okoli teh oseb, katere lahko izkoriščajo svojo stranko zase in za popolnoma pristranske

grmu je slonela palica-gorjača, črno užgana in uglajena. Torej se je vsem gotovo videlo, da je to res „zdelo“, narejeno od zlega človeka njim ali Bog ve komu, ki bo tod mimo šel, da bodo nesrečo imeli to noč, če tod mimo gredo, še večjo, nego da bi bil petek, ali da bi jim stara baba pretekla pot.

„Jaz že ne grem dalje,“ je šepetal Šveder in hlače so se mu tresle, ker je srce padlo vanje in nemirno razbijalo v njih, „zdelo nas goni nazaj. Tu bo nesreča!“ Vitez pa je dejal: „Glejte, naš sovražnik že ve, da ga zalezujemo. Zato nam je pot zacopral.“ „Ne grem naprej, pojdimo rajše k dekletu,“ je javkal Kila s Hrušice.

„Če je res zdelo, ne sme se ga človek dotakniti, pa tako ne sme mimo iti, da bi zdelo nad njim viselo —“ opogumil se je naposled luk-luk, „torej ga sklatimo doli z grma, pa je!“

„Pa ga sklatimo doli,“ so dejali ostali, ki se niso hoteli zameriti vsemogočnemu luk-luku.

Odstopili so tri korake nazaj, zavihteli sulico in združenimi močmi jo zagnali na tisto zdelo, da je padlo z grma na tla. Nato so zmagonosno zaorili: Heil und Sieg! „Samo prijeti tega spaka nikar!“ dejal je oni s kozlom — „gotovo so uši notri in še

namene. Prigodilo se je nadalje tudi, da niti voditelji ali vsaj oni, kateri so hoteli veljati voditeljem, glavnih in osnovnih nazorov svoje stranke niso razumeli, temmanj šele ljudstvo, katero je postalo po njih vplivu za narodnost še bolj brezbržno, kakor je že bilo. Dejstvo je nadalje tudi, da se še danes najdejo na Jesenicah navdušeni pristaši strank, katerih nazori so pa v protislovju s stranko samo in to nazadnje tudi ni čudno.

Na Dovje!

Župan na Dovjem se zagovarja, češ, da ni osebni nasprotnik g. Pflauma, ki plačuje tri petine davka. Jako umestno se nam zdi pri tej priliki razsvetliti oni stari boj strank na Dovjem in stališča obeh gg. županov, sedanjega in prejšnjega. Da pa to tem lažje pojasnimo, stavimo sledeči primer. Recimo: Nek podjeten veletržec je prišel na Dovje. Zakaj? Zato, da si dela z razprodajo svojega blaga premoženje; saj to je njegov poklic. Trgovina mu gre dobro izpod rok, on si nakupi še nekoliko posestev, odpre gostilno in dobi recimo koncesijo za ta ali oni obrt. Kaj je posledica tega, ako je mož na mestu? Da vedno bolj bogati, pa tudi to, da od njegovega imetja in podjetja plačuje primeren davek. Recimo, da dobiva občina od njega tri petine davka. Kako je razmerje med občino in med tem bogatinom? Tako: občani mu dajo, mu pomagajo graditi premoženje, on pa plača od oblastij odmerjen davek občini v prid in ima poleg tega od države zagotovljeno pravico z jednim virilnim glasom tudi prisostvovati pri občinskih sejah ter svoje mnenje izraziti in svoj glas oddajati. Občina dobi svoj davek, on dobi in množi svoje premoženje in oba sta odpravljena.

Ali ima pa ta bogatin pravico zahtevati, da se radi tega, ker on od svojega ogrom-

kaj družega zlodja.“ Le pričakajte, da se jaz oddahnem — sem si jaz mislil, — potem bomo pa skupaj „zdelo“ pobirali.

„Cuj,“ je viknil oni s kozlom — čujte! viknili so vsi.

„Čuj zopet,“ je stokal Šveder — čujte zopet! cvrčali so vsi — kako to žvižga! In izpogledali so se z bledimi dolgimi obrazi.

„Tudi po žveplu mi diši! Polnoči je! „Zdelo“ smo sklatili. Divje žene so za nami, bežimo!“ Zaklical je luk-luk in naši Švabi spustili so se v tak beg, kakor še Japonci pred Port Arturjem nikdar. Hop-hop-hop je šlo preko poljane v lepo, svetlo, blaženo gorenjsko noč. Fitigot! Jaz sem si pa stokajoč zapenjal in zapasal za grmom hlače: Zlodjev „Kracherl“ — pa še kolenđerje je poslal ta, pa za novo leto, da bi se ljudje bolj germanizirali in pokvarili čreva. Tako mi je bilo hudo v životu, da sem mislil, da se spreminjam v nemškutarja. Pobral sem svoje „uši v zdelo“ — in hitro sem ubral korake na cesto nazaj. Švabov pa ni bilo več videti nikjer.

Nisem dolgo tako marširal po cesti, pa srečam mojega zeta Fronca, ki je gnal celo čredo prešičev preko cele ceste na Jesenice, ker bi jutri zgodaj moral biti smenj. — Brrrrr! Ui, ui!

„Dober večer, Fronc!“

nega premoženja plačuje malenkost, ki pa vendar le znaša tri petine vsega davka, — cela občina ravna le po njegovi volji? da se davek nalaga kakor on hoče? da se govori v tem jeziku kakor on hoče? i. t. d. Vsak človek, ki ima le malo razsodnosti, bo uvidel, da to že sega v drugo polje, da si on lasti te pravice neopravičeno. Saj je vendar že odpravljen s tem, da si dela premoženje, vse drugo je pravica vseh občanov.

Ravnokotako je s tovarno, katero vzdržuje akcijska družba. Akcijska družba je oni veletržec in bogatin, ki si dela premoženje, ki ima zato koncesijo, in ki ima za ta svoj dobiček plačevati nekaj odstotkov davka. Malenkost je to za akcijsko družbo; ker je pa njeno premoženje tako ogromno in postaja še vedno ogromnejše, znaša pač ta malenkost za akcijsko družbo, — za občino vendarle tri petine davka. Izven tega ima še en virilni glas pri sejah. Tako je v Mojstrani, tako na Jesenicah, tako na Javorniku in drugod. — Ali ima v teh krajih tovarna pravico izkoriščati občino v svoj prid? Ali ima pravico davek drugim nalagati kakor ona hoče? Ali ima pravico razdirati šole in jih zidati? Ali ima pravico vpeljati svoj švabski jezik in izpodrivati slovenskega? Ali ima pravico izzivati in psovati mirne občane in jih oropati narodnosti? Kdo ji dá to pravico? Država je spoznala za pravično, da ima tako podjetje en virilni glas in ne več, tedaj država ji to pravico ne daje. Kdo pa potem? — Neumnost in kratkovidnost onih, ki svojih pravic ne poznajo.

Samoobsebi umevno je, da bo izkušalo tako podjetje dobiti celo okolico kot vodo na svoj mlin. In to doseže, če dobi občino v oblast. Saj ni treba, da ima notri svojega nemškega zastopnika ali več svojih nemških zastopnikov, da doseže svoj cilj. Dovolj je, da ima v občinskem svetu večino slovenskih zastopnikov, katere ona kot kandidate postavi: takozvano tovarniško stranko

„Dober večer, Žane!“

„Počakaj no malo, Fronc,“ sem mu dejal jaz, „pa mi daj za eno cigareto, da si bom malo ogrel prste.“

Pa sem ga nato vprašal, medtem pa sem si delal španjolet: „No, Fronc, ti si tako kunšten, ali bereš tudi kaj časopise?“

„I“ — pravi on, „zakaj bi pa ne, Deutsche-Stimmen, so moj lajblat.“

„Lej, lej, pa je spet kaj stalo notri von die windischen Hunde in od nemškega ženija?“

„Prav nič več o Jesenicah notri ne stoji. Jaz mislim, da bo ta list šel čari, kakor „Pettauer Zeitung.“

„Tako smo jim zamašili goflo,“ sem se veselil jaz, „ubili smo ta list kakor miš z metlo. Al' pa ti veš, Fronc, v čim se vjemajo sedaj hlače ta kilovga s Hrušice in Deutsche Stimmen?“

„Tako kunšten si pa le ti za uganke.“

„No,“ pravim jaz — „da v obeh neče nič več stati.“

Pa sva se oba hudo smejala. Pa glej, glej, kar naenkrat se vzdigne izza bližnjega grma velikansk vrišč! Švabska sedmorica je to bila, ki je s sulico dirjala proti nama in proti Froncovim prašičem. „Wir sind das Chor der Rache,“ je kričal vitez. — Kaj pa sedaj?

Dalje prih.

in kateri jo slepo ubogajo ter tako odločajo čez blagor in gorje občine, kakor ona hoče. Potem ima celo občino na razpolago, ves svet občine v dolini in planini, reke, potoke, ceste, mostove, šole, mladino, ljudi in živino; in njeno premoženje bo vedno večje kakor njena prevzetnost, občani pa — mašine.

V koncu svojega dopisa nam je g. Smolej dovolj jasno pokazal svoje stališče, in po dobrem prevdanku se bo uvidevalo, da je v zmoti. Mogoče, da ga je Dreyfus preslepil, mogoče, da ima dobre namene, a da ravnatelj tovarne ni spregledal in da je radi tega njegovo stališče kar se občine tiče in njenega gospodarstva napačno. Mi ga s tem opozorimo, naj pazi. Če ga pa je spregledal in vendar-le goni vodo na njegov mlin, ne da bi se oziral na mišljenje občanov, bomo pazili pri prihodnjih volitvah. Da je imel g. Jakob Janša mogoče tudi napake, tega ne zanikavamo, saj jih ima vsak človek, nihče ni popoln, ampak njegovo stališče kot župan slovenske občine je bilo to, katero mi v tem članku zavzemamo in na katerem bomo ostali. Jako nas bo veselilo, če bo sedanji g. župan zavzemal isto stališče.

Predavanje na Jesenicah

11. grudna 1904.

(Drugo predavanje društva „Akademija“.)

Trst in nove prometne zveze.

Dalje.

Glede Genove se premakne črta od Franzensfeste-Norimberg na bavarsko-virtemberško mejo in na Hesensko.

Meja med Trstom in Hamburgom se bo v Švici, južnozpadni Nemčiji, Bavarski, Češki, severni Moravski in Avstrijski Šleziji znatno pomaknila proti severu. Popolnoma ali vsaj pretežno odvrniti severni avstrijski izvoz od Hamburga na Trst je seveda nemogoče — zaradi Labe, ki je naravna pot v Hamburg.*)

In zdaj pridemo zopet do vprašanja, katerega smo se dotaknili že v uvodu: ali bo vse to zadoščalo za nadaljnji boljši ekonomski razvitek Trsta? ali ga bo to uspobilo za zmagovito konkurenco z inozemskimi središči? ali se bo res glavni in pretežni del avstrijske trgovine obrnil odslej proti Trstu in skozi Trst?

Odgovor mora biti — če ne naravnost nikalen — prav gotovo skeptičen.

Ne smemo pozabiti, da je vlada hkratu, ko je zahtevala kredite za opisane železnice, hotela imeti kredite, s katerimi se udeležijo ponosni projekti vodotokov, kanalov na severnem kraju naše monarhije, na Češkem, Moravskem in v Galiciji. Ti krediti so se ji dovolili in vodotoki bodo v bližnji bodočnosti izvršeni. Kadar bodo dodelani, je pa zopet čisto gotovo, da bodo skoro popolnoma paralizirali vpliv nove železniške zveze glede Trsta; razmerje bo ostalo skoraj pri starem, kolikor se tiče trgovine notranje Avstrijske in razlika med sedanjostjo in bodočnostjo se bo pokazala zopet le v bolj omejenem lokalnem okrožju — v Koroški, Kranjski, Štajerski, Primor-

ski . . . Promet severnih, najbogatejših avstrijskih kronovin se bo s potencirano silo obrnil proti Hamburgu — baš zaradi novih vodnih stavb na severu, ki bodo spajale labsko in odersko porečje med seboj ter z donavskim porečjem in posredovale promet k projektiranemu renskememu Mittellandkanalu. Da, ena proga bi se odcepila i proti Dnjestru — torej v Črno morje . . . In to so smeri vse od Trsta proč!

Naglašati je treba, da tu ne gre za nobeno lokalno-patriotično tržaško kaprico, če se s tako vneemo skrbi za Trst. Saj je interes celokupne tostranske avstrijske državne polovice na močnem trgovskem pristanišču v Trstu eminentno evidenten. Za slučaj vojske z Nemčijo ali s kakšno drugo severno državo — severna avstrijska trgovina je mahoma ubita, pot po morju pa ostane svobodna vedno; kajti morje je torišče vseh narodov. In Slovencem tudi ni več treba razlagati o pomenu zdravega in krepkega avstrijskega pomorskega trgovskega središča v Trstu z ozirom na naš narodni, kulturni . . . razvitek.

Vsled tega pravimo, da je jako dobrodošla brošurica poslanca dr. K. Urbana o projektu cenejše zveze Trsta z Dunajem, nego bo nova železnica. Ta zveza bi naj bila deloma po suhem. Začenjala bi se na desnem bregu Donave pri Dunaju, šla mimo Dunajskega Novegamesta do Semeringa, čez kateri je trasirana ladijska železnica v dolino Murice. Od Müzzuschlaga bi bil vodotok, oziroma bi se kanalizirala Mura do Weinzödlwehr. Odtod bi bil kanal mimo Gradca do zaliva v Strassu. Ladijska železnica bi spajala Strass z Mariborom. Dravsko in šavsko medvodje bi med Slovensko Bistrico in Celjem zopet premostila taka železnica. Iz Celja bi se kanalizirala Savinja, Sava in Ljubljanka do Vrhnike. Odtod bi bila zveza s Trstom po ladijski železnici, dolgi 67,2 km. Dolgost ladijskih železnic bi znašala 156,8 km, ona vodotokov pa 335,2 km, skupaj tedaj trasa Dunaj-Trst 492 km. Južna železnica je daljša za 100 km nego ta proga.

Konec priht.

Dopisi.

Iz Tržiča. Pri rednem občnem zboru telovadnega društva „Tržiški Sokol“, ki se je vršil dne 6. prosinca ob 4. pri popoldne so bili v odbor izvoljeni naslednji člani: starosta Mihael Zaletel, podstarosta Ivan Curl, načelnik Kristijan Šarabon, tajnik Franjo Meglič, blagajnik Josip Zupan, odborniki: Jožef Lužar, Ivan Dobrin, Ivan Mrak in Peter Smolej, namestnika: Franc Kristofek in Rudolf Pregel, računski pregledovalca: Ivan Jerman in Andrej Mokorel.

Novičar.

Podružnica sv. Cirila in Metoda na Jesenicah je imela v nedeljo 8. t. m. svoj občni zbor v sokolovi telovadnici (salon g. Ferjana). Po kratkem poročilu blagajnika g. J. Zabukovca ter tajnika g. Zabreta sta bila na predlog g. E. Guština voljena računskim pregledovalcem gg. Fabinc in L. Humer. Nato se je volil nov odbor. Izvoljeni so bili: gg. dr. K. Kogoj (predsednik), Ivan Legal (podpredsednik), F.

Fabinc (tajnik), Lovro Humer (blagajnik), Emil Guštin, Jakob Mesar in Štefan Podpac (odborniki).

Okrožnica „Prosvete“. Vsi tisti, ki imajo izposojene knjige iz knjižnice „Prosvete“, se tem potom še enkrat pozivljajo, da iste zanesljivo vrnejo v soboto 14. t. m. od 7.—8. ure v salonu g. Ferjana (sokolova telovadnica). Nove knjige se bodo izposojevale zopet prihodnjo soboto 21. t. m. istotam.

Občni zbor gasilnega društva. Jeseniško gasilno društvo ima svoj občni zbor v nedeljo 15. t. m. ob 3. uri popoldne v gostilni g. Krivca na Jesenicah. Člani se pozivljajo, da se zborovanja polnoštevilno udeležijo.

Pozor, Slovenci! Težko pričakovanega slovenskega brivca smo torej vendarle dobili. Sedaj pa je dolžnost vseh, ki slovensko čntijo, da ga po svoji moči podpirajo. Prepričani smo, da ga ni Slovenca, ki bi še prestopil prag hajlovskega frizerja.

Ali delamo prav? Marsikdo bo morda rekel, kaj pa mi je napravil Wernig. Mi pa pravimo: Poglejte v Gradec, pogledajte v Celje in Ptuj, kjer se mečejo mirni slovenski gostje iz gostilnic edino zato, ker je Bog hotel, da so Slovenci. V Gradcu ne pijejo niti piva iz čeških pivovaren. Posnemajmo jih!

Brivec Wernig se zaletava v slovenske goste v savskih gostilnicah. Kaj zasluži tak človek? Slovenci, odgovorite si sami!

„Baurat“ Hülle. To švabsko človeče se zaletava sedaj v tukajšnje občinske uslužbence, češ, da nam dajejo informacije za list, dasi so pri tem popolnoma nedolžni.

Od kdaj je Hülle „Baurat“? Mnogo ljudi nas je že vprašalo, zakaj pravimo Hülle-ju „Baurat“. Tem potom povemo, da je Hülle pri podjetništvu prava — ničla, toda v svoji nemški domišljavosti se predstavlja po drugih krajih za stavbenega svetnika, kar se pravi nemški „Baurat“. Tudi nekaj „hohštaplarskega“!

Švabska nesramnost. Neki jeseniški Slovenec je poslal v Beljak slovensko razglednico s pesmijo: Naprej zastava Slave. Po dolgem času je prišla še-le v roko naslovniku, in sicer vsa zmečkana in zamazana. Taka je ta nemška banda.

Inženier Hitz ali Nemec brez zimske suknje. Veliko smeha in zabave vzbuja po Jesenicah inženier Hitz, ki hodi že celo zimo v najhujšem mrazu v poletni obleki in brez suknje po Jesenicah. Nekateri hudomušneži pravijo, da je zastavil suknjo, drugi pa pravijo, da si hoče utrditi telo, ker se napravlja na dolgo pot v mrzlo — Mandžurijo, da pomaga Japoncem v boju proti Rusom. Naše mnenje pa je, da bi bilo najbolje, če priredi „Turnverein“ veselico za nabavo zimske suknje inženierja Hitza. Mraz je vedno hujši in zna se zgoditi, da jim zima vzame zavednega švaba. Smrt tudi hajlovcem ne prizanaša!

Mednarodnost in narodnost. V času, ko živimo v najhujšem boju za narodni obstanek, imamo na Jesenicah nekaj ljudi, ki kaj radi zahajajo med naše najhujše narodne nasprotnike kakor Wolf s psom. To delajo ljudje, ki so od Nemcev popolnoma neodvisni — to je navadno renegatstvo, katerega bomo od danes naprej brezobzirno bičali. „Boljše eden navdu-

*) Ti privlačni krogi so jako nazorno narisani v prilogi „tehn. komerc. poročila“ Uebersichtskarte des Atraktionsgebietes von Triest gegenüber jenem von Hamburg, Genua und Venedig.

šen Slovenec, kakor pa cela truma mlačnih". Po tem načelu se bomo ravnali.

„Jesoniška Straža“ je takoj v prvi številki označila svoje stališče kot strogo narodno. Da to še bolj pokaže na prvi pogled, pristavili smo „slovensko-naroden list“ in izpremenili geslo v: „Svoboda, čast, narod, resnica“.

Predavanje. Na Jesenicah bo v nedeljo 15. t. m. ob osmih zvečer predaval v sokolski telovadnici gospod dr. Tičar, okrajni zdravnik iz Kranjske gore. Cenjeno občinstvo se vabi k polnoštevilni udeležbi.

„Kosmatinski klub“ se je razšel, ker smo dobili slovenskega brivca. Upamo, da ga ne bo potreba več ustanavljati.

Kaj pa sedaj? Dvojezične tablice s svojim „Langsam fahren“ na prvem mestu, so zdaj vse pomazane. Nemška fakinaža je pomazala slovenski napis, potem so pa bili Slovenci tudi toliko pametni, da so zamazali nemškega. Zdaj so oboji nečistljivi. Občinski odbor naj jih pusti odstraniti ter naj napravi samoslovenske napise. Industrijska družba ima tudi samonemške.

„Die deutsche Inteligenz.“ Vitez Wolf s psom je bil te dni nezadovoljen s svojim kosilom ter ga je zalučil po tleh prav po švabski navadi. Kantinerju Paaru seveda ni bilo po volji ter je razočaran vzkliknil: „Und das die deutsche Inteligenz!“ Toda vinskih duhov polni Wolf se razsrdi in odpelje vso svojo nemško bando na kosilo v neko slovensko gostilno.

Darilo. Gdč. Mici Šilar je nabrala v veseli družbi v Kranju za jeseniškega „Sokola“ 6 kron. Živela!

Pri občnem zboru podružnice družbe sv. Cirila in Metoda se je nabralo 30 kron 20 vin. Slovenska kvartopirska družba 3 K.

Pojasnilo. K našemu poročilu o „Stinkmühle“ v tovarniškem konsumu nam je pripomniti, da se ne peče tamkaj kruh, temveč se le prodaja moka. Ženske se pa pritožujejo, da se peče iz te moke strahovito slab kruh. Toliko na znanje vsem onim, ki imajo kaj opraviti s „Stinkmühle“.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda je priredila na dan sv. treh kraljev božičnico v sokolski telovadnici. Otroci vrteca so deklamirali in peli in občinstvo, ki je napolnilo dvorano do zadnjega sedeža in zadnjega stojišča je ginjeno poslušalo in občudovalo lep in nepričakovano samozavesten nastop naših otrok. Vrtnarica, gospodična Podkrajškova zasluži lavoriko za tako lepo vzgojo, kakor za budenje narodnega čuta v srcu naših otročičev. Otroci so bili vsi obdarjeni in v to izrekamo vsem dobrotnikom in dobrotnicam najprisrčnejšo zahvalo.

Aurovo pivo. Gospod Anton Trevnj je izplačal pivovarni „Puntigam“ ter prevzel zastopstvo piva narodne trvdke g. Auerjevih dedičev v Ljubljani. Cenjeno občinstvo se na ta rodoljuben korak tega odličnega gospoda tem potom opozarja.

Križem sveta.

Poljaki na Pruskom. Pruska vlada je izdala strogo prepoved glede rabe poljščine. Poljski učitelji niti v svoji družini s svojimi otroci in z ženo ne smejo govoriti poljsko. Kogar se ovadi, da je govoril v svoji družini poljsko, se ga takoj izbacne iz službe. Tako prepoved more izdati samo država, ki je tako „kulturna“, kakor Nemčija. „Barbar-

ska“ Rusija je v primeri s „kulturno“ Prusijo res pravi paradiz!

V srbski skupščini se je pričela dne 26. m. m. debata o proračunu. Finančni minister Paču je govoril najprej o težavah, ki so se morale odstraniti, predno se je mogel določiti proračun za leto 1904. Potem pa je nadaljeval: Kar je zakrivilo večletno slabo gospodarstvo brezznačajnega vladarja, se ne more takoj popraviti. Ker pa ima zdaj Srbija vladarja, ki ga prešinja ustavni duh, je upanje, da bo državno gospodarstvo naglo napredovalo.

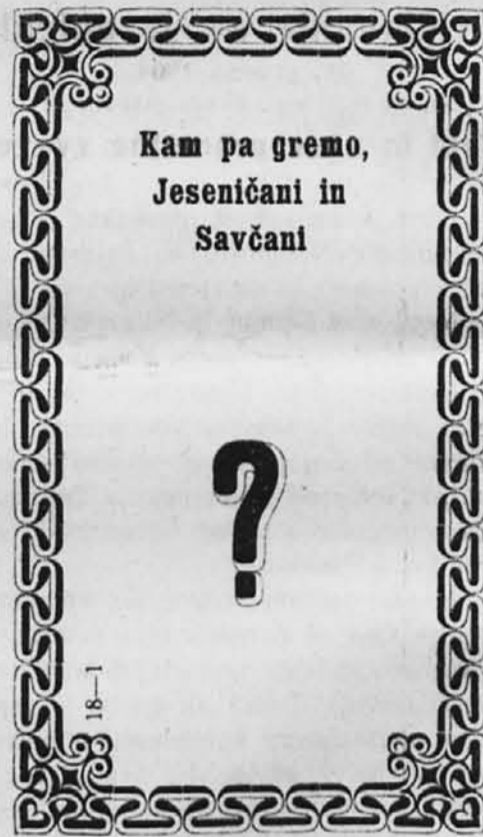
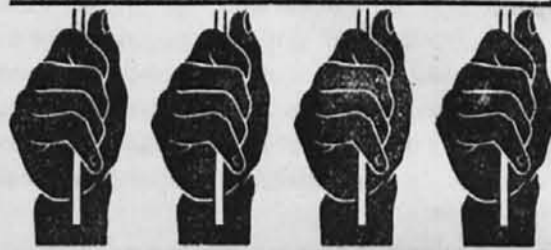
Rusko - japonska vojna.

Odhod ruske posadke iz Port Arturja. Dne 5., 6. in 7. je korakala ruska posadka iz Port Arturja. Japonska armada je delala špalir in prezentirala puško, kadar se je približal kak ruski častnik. Vsak ruski polk je korakal z razvito zastavo. Častniki so bili v paradni uniformi, na prsih so imeli vojne dekoracije, v rokah pa gole sablje. Ponosno, z visoko dvignjeno glavo in potegnjenimi sabljami so korakali ob strani svojih čet ruski častniki. Semtertja se je slišalo kako povelje, toda vojaki niso poslušali nanj, ker so bili izmučeni do smrti in so še komaj mogli gibati svoje otrple ude. Glede števila portarturške posadke ob času kapitulacije si poročila še vedno nasprotujejo. Nekateri viri zatrjujejo, da je ruska posadka štela samo 5000 mož, drugi pa zopet zagotavljajo, da je bilo še najmanj 25.000 za boj sposobnih mož. — General Steselj, generalmajorji Reis, Nadien in Rostnikov ter admirali knez Uhtomski, Grigorič in Roštilinski ter načelnik inženerskega voja Rindbek se izpuste iz ujetništva, ker so se zavezali s častno besedo, da se v tej vojni ne bodo več borili proti Japoncem; generalmajorja Nikitin in Bajlé ter admiral Viren se pa niso hoteli zavezati, da bi se v tej vojni več ne borili proti Japoncem ter se z drugimi ujetniki vred odpravijo iz Daljnega na Japonsko. — Kakor se poroča, je general Nogi izjavil, da ostane Port Artur za vedno v japonskih rokah. Rusi so najbrže drugačnega mnenja ter bodo mogoče že v teku enega leta poučili Nogija, kako dolga je „japonska večnost“.

V Mandžuriji sta se začela oba sovražnika nekoliko bolj živahno gibati. V noči 7. t. m. so hoteli Japonci presenetiti fronto ruskega centra. Rusi so to o pravem času zapazili ter so sprejeli sovražnika z ognjem iz topov in pušk, na kar so se Japonci umaknili. Rusi se imeli 18 mož ranjenih in 3 ubite. — Japonci so dobili mnogo novih vojev z juga na pomoč. Tudi Nogi je odposlal velik del svoje armade proti severu.

Baltiško brodovje pričakuje ojačenja. Ruske križarke „Oleg“, „Izumrud“, „Dnieper“ in „Rion“ so v nedeljo odplule iz Sude na Kreti proti Port Saidu, da se združijo z eskadro admirala Roždestvenskega. Glasom poročil iz Kodanja je v pondeljek zapustilo tretje rusko tihomorsko brodovje Libavo. Prve dni meseca maja pa odpluje četrto in zadnje brodovje, za čigar oboroženje se dela noč in dan.

V restavraciji „pri kolo-
dvoru“ na Jesenicah se
toči najboljše letošnje
„Metliško vino“
iz vinograda „Vinomer“
F. Guština ml. iz Metlike.
A. E. Guštin.

SVOJI K SVOJIM!

V narodno trgovino k
Štefanu Podpac-u
na Javornik

kjer se dobi 15-3

Narodni kolek, peresa, stenski in
skladni koledar, milo, platno, vžiga-
lice, kavina primes (cikorijs) ter
sploh vse v prid narodni, prekornisti
družbi sv. Cirila in Metoda.
Nabirajo se tudi obrabljene poštno
znamke ter odpošiljajo Ciril in Me-
todovi družbi.

izvrstien okus kave dovezeta s primesanjem

Vydrrove žitne kave

POSKUŠITE! Vozrek dragovaljno.
Pocina 5 kg. pošilka 4 K. 50 h. franco.

„DOMACI PRIJATELJ“
vsem vobčinstvu zastavi gostilni naznaki.

Vydruva ležarna filne Aule Praga-VIII.

9-4

Gostilna

Jakob Mesar

na Jesenicah št. 100

tik državne železnice in v neposredni bližini novega kolodvora se priporoča sl. občinstvu na Jesenicah in z okolice. Toči raznovrstna najboljša domača pristna vina in neprekosljivo Gössovo ter Kernovo pivo. Tu se dobe vedno topla in mrzla jedila ter vsak čas izboren čaj in dobra kava po najnižjih cenah. Na razpolago ima udobne prostore. Postrežba točna. Za mnogobrojen obisk se prav toplo priporoča

Jakob Mesar.

„Vodnik po Gorenjskem“

dobivajo naročniki „Jeseniške Straže“

brezplačno

ako se zglase po dopisnici in prilože 10 vin. za pošto.

Naslov je poslati na tiskarno Iv. Pr. Lampret v Kranju.

Emil Hacker

vinogradnik in veletržec z
13-3 vinom.

Direktni uvoz konjaka, ruma, jamajka, španskih vin in marssla.

Glavni zalogi: Koper (Kapodistria) in Trst, ulica S. Lazzaro.

Josip Pogačnik
potovalec.

Melh. Brenc

ključavničarski in kleparski mojster
na Jesenicah

se priporoča za vsa v njegovo stroko spadajoča dela in naročila. Popravila in zunanja naročila točno in po nizkih cenah.

Obenem priporoča slavnemu občinstvu svojo
trgovino s kuhinjskim orodjem, železnino i. t. d. 11-4

Zahtevajte „Jeseniško

== Stražo == povsod!

Tiskarna

Iv. Pr. Lampret

v Kranju

se priporoča za natisk najraznovrstnejših
tiskovin

katere izvršuje v kratkem času, solidno in ceno.

Kovačnica

na Dovjem se odda v najem s 1. aprilom 1905

Ista ima eno sobo z vežo in delavnico v pritličju, eno podstrešno sobo, hlev in na njem prostor za krmo.

Pismene ponudbe, katerim je priložiti občinsko spričevalo o lepem vedenju, dokaz pravice do izvrševanja kovaške in podkovske obrti, je vposlati vsaj do 15. febr. t. l. podpisanemu uradu.

Županstvo Dovje
8. januarja 1905

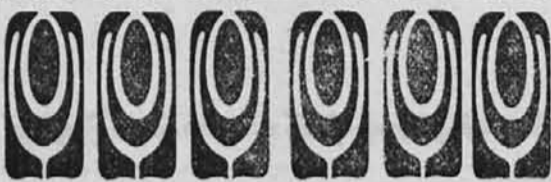
Smolej l. r.

Krojaški salon za gospode
Ivan Magdič
Ljubljana, Stari trg št. 8

Izdelovanje vsakovrstne garderobe za gospode po najnovjših žurnalih iz najmodernejšega in najboljšega tuzemskega in inozemskega blaga. 4-4

Uniformiranje in zaloga potrebščin za Sokole.

Hotel „Ilirija“

16-2 Ljubljana

Kolodvorske ulice št. 22

3 minute od južnega kolodvora.

Shajališče vseh Gorenjcev.

Udobni restavracijski prostori, moderno urejena kavarna z dvema najnovjšima biljardoma ameriškega sistema, lepo, nanovo urejene sobe za prenočevanje.

Postrežba točna!

Cene nizke!

Kaj je

SEYDLIN?

Priznana najboljša, po najnovjših izkušnjah higenije sestavljena in večkrat odlikovana kozmetična

ustna voda.

Dobiva se: Lekarna Šavnik v Kranju.
Izdelovalec: O. Seydl, Ljubljana, Špi-talske ulice 7. 3-4

Mavricij Smolej

urar na Jesenicah
priporoča svojo veliko zalogo
vsakovrstnih ur
kakor žepnih, stenskih ur in budilk, verižic, prstanov, uhanov i. t. d., dalje zlatnine in srebrnine od najfinejše do navadne.

Sprejme tudi popravila, katera izvršuje natančno in točno po zelo nizkih cenah. 6-5

Josip Bricelj

pleskar na Jesenicah št. 6

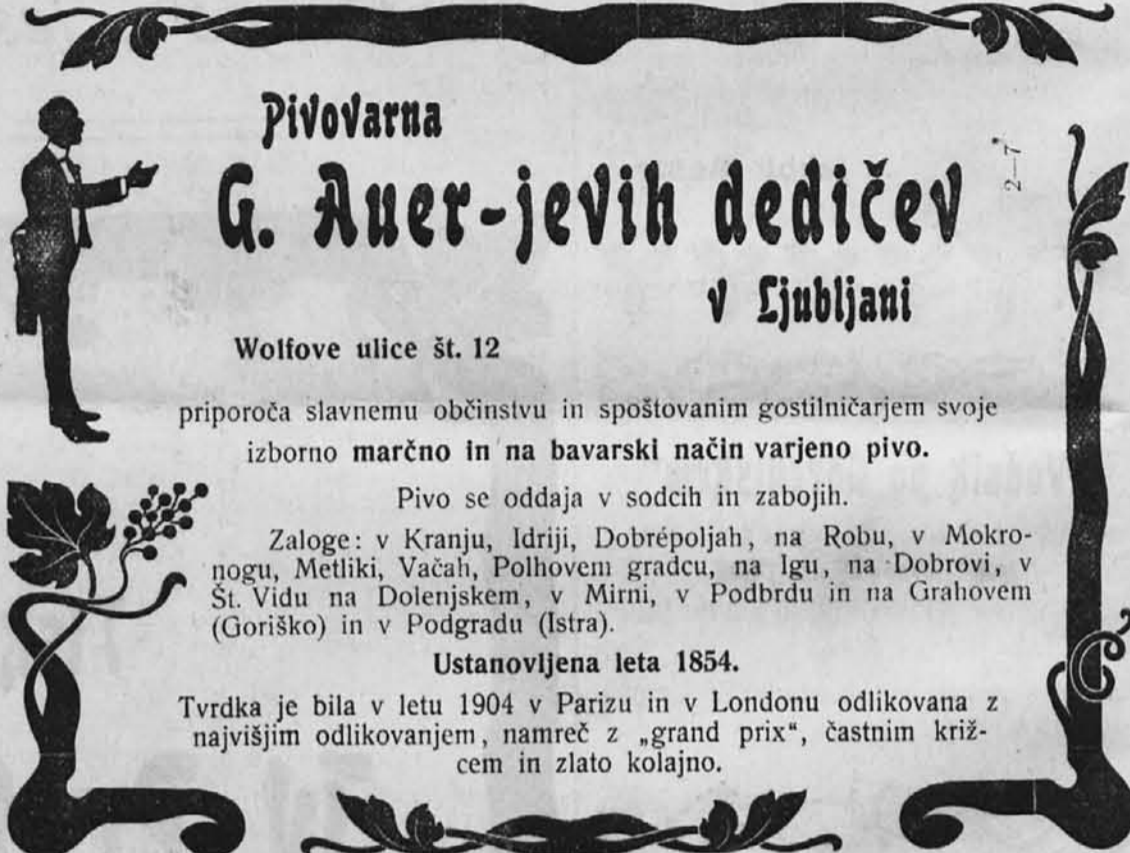
se priporoča slavnemu občinstvu za vsa

v pleskarsko stroko

spadajoča dela, katera izvršuje hitro in po nizkih cenah. 5-5

Izdeluje tudi napise na grbe, zid i. t. d.

Postrežba točna!

Pivovarna G. Auer-jevih dedičev v Ljubljani

Wolfove ulice št. 12

priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izborno marčno in na bavarski način varjeno pivo.

Pivo se oddaja v sodcih in zabojih.

Zaloge: v Kranju, Idriji, Dobrépoljah, na Robu, v Mokronogu, Metliki, Vačah, Polhovem gradcu, na Igu, na Dobrovi, v Št. Vidu na Dolenjskem, v Mirni, v Podbrdu in na Grahovem (Goriško) in v Podgradu (Istra).

Ustanovljena leta 1854.

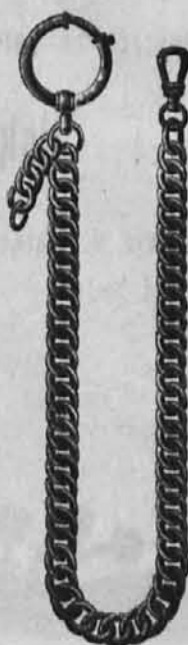
Tvrška je bila v letu 1904 v Parizu in v Londonu odlikovana z najvišjim odlikovanjem, namreč z „grand prix“, častnim križcem in zlato kolajno.

H. SUTTNER

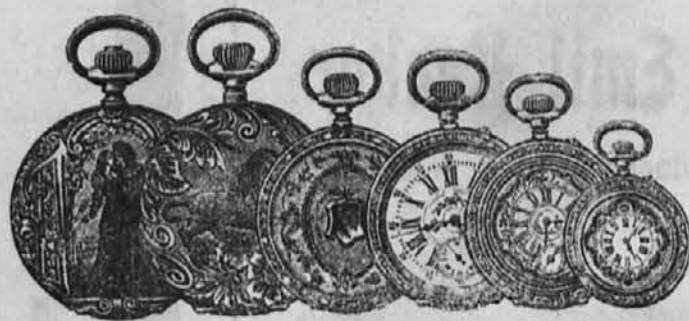
urar v Kranju

Zalagatelj društva c. kr. uradnikov za Avstrijsko.

Prave srebrne verižice, 15 gramov težke 90 kr., 30 gramov 1.75 gl., 50 gramov 2.50 gl., 100 gramov 5 gl., 14 kar. zlate, 15 gramov težke 15.50 gl., 20 gramov 25 gl., 30 gramov 35 gl.

1-7

Št.	785.	780	748	720	735	808
Št. 785.	Srebrna anker rem. z dvoj. pokrov., fino kolesje na 15 kamnov, močni pokrovi, gld. 12.50					
780.	10	15	6	6	6	6
748.	15	6	6	6	6	6
748.	cilinder	6	6	6	6	6
720.	6	6	6	6	6	6
735.	6	6	6	6	6	6
806.	6	6	6	6	6	6

Moje ure so najfinejšega švicarskega izd lka in so v lastni delavnici natanko izdelane (repasirane), torej vsaka zanesljivo teče, za kar jamčim dve leti.

Velik cenik, kateri obsega blizu 1000 podob, pošljem vsakemu na zahtevo zastonj in poštne prosto.

Božična in novoletna darila, ure, zlatnina in srebrnina. Največja izber, najnižje cene. Priznan nizke cene. Solidno blago. Ker je po celem svetu znana moja tvrška, se lahko vsak zanesljivo do mene obrne.